

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึง การเลือกกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวัดค่าตัวแปร การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในงานวิจัยนี้กลุ่มประชากรที่สนใจศึกษา คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารระดับกลางคือ ตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายและผู้จัดการแผนกขาย เนื่องจากฝ่ายขายนั้นเป็นส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับรายได้หลักของกิจการ และผู้บริหารเหล่านี้อาจเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดงบประมาณในส่วนงานที่ตนรับผิดชอบ ซึ่งอาจเป็นการเปิดโอกาสให้มีการบิดเบือนตัวเลขในงบประมาณให้สูงหรือต่ำกว่าที่ควรจะเป็น เพื่อให้ง่ายต่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่ากลุ่มประชากรดังกล่าวมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษานั้นจะใช้จำนวนเท่ากับประชากรทั้งหมดที่มีอยู่ คือ ผู้บริหารตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายหรือผู้จัดการแผนกขายของบริษัทในทุกกลุ่มอุตสาหกรรมที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิต ได้แก่ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มเทคโนโลยี ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 172 คน จาก 172 บริษัท โดยสามารถจำแนกออกเป็นบริษัทในแต่ละหมวดอุตสาหกรรมดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มบริษัทตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน (บริษัท)	ร้อยละ
กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	44	25.58
กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	35	20.35
กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม	40	23.26
กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	22	12.79

ตารางที่ 3.1 (ต่อ) แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มบริษัทตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน (บริษัท)	ร้อยละ
กลุ่มทรัพยากร	12	6.98
กลุ่มเทคโนโลยี	19	11.04
รวม	172	100

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตัวอย่างแบบสอบถามแสดงในภาคผนวก ก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากข้อมูลที่ได้รับจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นสามารถครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษาวิจัย โดยได้จัดแบ่งส่วนของแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน สำหรับคำถามในแบบสอบถามที่ใช้วัดระดับของการมีส่วนร่วมเมื่อจบประมาณ และระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเมื่อจบประมาณ ซึ่งเป็นตัวแปรที่จะใช้ทดสอบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้นั้น ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตที่เกี่ยวข้อง โดยได้มีการปรับปรุงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ โดยคำถามในแต่ละส่วนมีดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วนคือ ส่วนแรกเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และส่วนที่สองคือ การจัดทำงบประมาณในแผน สำหรับคำถามในส่วนแรกคือคำถามข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 6 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง อายุงานในตำแหน่งและอายุงานในบริษัท และคำถามในส่วนที่สองคือคำถามข้อที่ 7 ใช้สำหรับถามถึงการจัดทำงบประมาณในแผน รวมคำถามจำนวนทั้งสิ้น 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานภายใต้งบประมาณที่กำหนดไว้ ใช้สำหรับวัดระดับของการมีส่วนร่วมเมื่อจบประมาณซึ่งเกิดจากการกำหนดตัวเลขในงบประมาณให้สูงหรือต่ำกว่าที่ควรจะเป็น สำหรับตัววัดที่จะนำมาใช้วัดระดับของการมีส่วนร่วมเมื่อจบประมาณในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการตั้งคำถาม อันได้แก่ งานวิจัยของ Dunk (1993) ฤดีและคณะ (2539) พงษ์ศักดิ์ (2546) และ Yuen (2004) รวมคำถามจำนวนทั้งสิ้น 9 ข้อ คือ

1. ท่านสามารถบริหารค่าใช้จ่ายของส่วนงานภายใต้ความรับผิดชอบของท่านให้เป็นไปตามงบประมาณได้โดยง่าย
2. ท่านสามารถสร้างยอดขายให้บรรลุเป้าหมายตามงบประมาณได้โดยง่าย
3. ผู้บังคับบัญชาของท่านมักจะปรับเปลี่ยนตัวเลขในร่างงบประมาณที่ท่านเสนอให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาในครั้งแรก
4. ท่านไม่จำเป็นต้องปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานก็สามารถบรรลุเป้าหมายในงบประมาณได้โดยง่าย
5. รายได้/ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในปีที่ผ่านมาของส่วนงานภายใต้ความรับผิดชอบของท่านมีผลต่างจากเป้าหมายที่กำหนดในงบประมาณ
6. ยอดขายในปีที่ผ่านมาสูงกว่าที่กำหนดไว้ในงบประมาณ ซึ่งท่านสามารถบรรลุเป้าหมายในงบประมาณอยู่เสมอ
7. ค่าใช้จ่ายในปีที่ผ่านมาต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในงบประมาณ ซึ่งท่านสามารถบรรลุเป้าหมายในงบประมาณอยู่เสมอ
8. ท่านไม่ต้องใช้ความพยายามและเวลาในการทำงานมากเป็นพิเศษก็สามารถบรรลุเป้าหมายในงบประมาณของส่วนงานภายใต้ความรับผิดชอบของท่านได้
9. งบประมาณของส่วนงานภายใต้ความรับผิดชอบของท่านไม่ได้สร้างความยุ่งยากในการปฏิบัติงานให้กับท่าน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณและการประยุกต์งบประมาณ ใช้สำหรับวัดระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยที่กำหนดไว้ในสมมติฐานจำนวนทั้งสิ้น 6 ปัจจัย ได้แก่

ปัจจัยที่ 1 ความแตกต่างกันของข้อมูลที่ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางได้รับ

สำหรับตัววัดที่จะนำมาใช้วัดระดับของความแตกต่างกันของข้อมูลที่ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางได้รับ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการตั้งคำถาม อันได้แก่ งานวิจัยของ Young (1985) Dunk (1993) ฤดีและคณะ (2539) และ Steven (2002) รวมคำถามจำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ คือ

1. เมื่อเปรียบเทียบระหว่างท่านและผู้บังคับบัญชา ท่านสามารถประเมินยอดขาย/ค่าใช้จ่ายของส่วนงานภายใต้ความรับผิดชอบของท่านได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากกว่า

2. เมื่อเปรียบเทียบระหว่างท่านและผู้บังคับบัญชา ท่านมีความรู้ในหน้าที่งานที่ท่านรับผิดชอบมากกว่า
3. เมื่อเปรียบเทียบระหว่างท่านและผู้บังคับบัญชา ท่านเข้าใจความสัมพันธ์ของขั้นตอนในกระบวนการทำงานมากกว่า
4. เมื่อเปรียบเทียบระหว่างท่านและผู้บังคับบัญชา ท่านทราบวิธีการปฏิบัติงานโดยละเอียดมากกว่า
5. เมื่อเปรียบเทียบระหว่างท่านและผู้บังคับบัญชา ท่านทราบถึงผลกระทบของปัจจัยภายนอก เช่น คู่แข่ง การแข่งขันในตลาด การเมือง ฯลฯ ที่มีผลต่อกิจกรรมภายในหน่วยงานมากกว่า
6. เมื่อเปรียบเทียบระหว่างท่านและผู้บังคับบัญชา ท่านทราบศักยภาพที่แท้จริงของทีมงานภายใต้ความรับผิดชอบมากกว่า

ปัจจัยที่ 2 การให้ความสำคัญกับการใช้งบประมาณเพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงาน

สำหรับตัววัดนี้จะนำมาใช้วัดระดับของการให้ความสำคัญกับการใช้งบประมาณเพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการตั้งคำถาม อันได้แก่ งานวิจัยของ Schiff and Lewin (1970) Onsi (1973) Dunk (1993) และ ฤดีและคณะ (2539) รวมคำถามจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ คือ

1. หน่วยงานของท่านใช้งบประมาณเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลงาน
2. หน่วยงานของท่านใช้งบประมาณเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาผลตอบแทนพิเศษ (โบนัส)
3. หน่วยงานของท่านใช้งบประมาณเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาเพิ่มผลตอบแทน (ขึ้นเงินเดือน)
4. หน่วยงานของท่านใช้งบประมาณเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาเลื่อนตำแหน่ง

ปัจจัยที่ 3 การมีส่วนร่วมของผู้บริหารระดับกลางในการจัดทำงบประมาณ

สำหรับตัววัดที่จะนำมาใช้วัดระดับของการมีส่วนร่วมของผู้บริหารระดับกลางในการจัดทำงบประมาณในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการตั้งคำถาม อันได้แก่ งานวิจัยของ Hofstede (1967) Brownell and McInnes (1986) Dunk (1993) ฤดีและคณะ (2539) และ จงดี (2546) รวมคำถามจำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ คือ

1. ท่านเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณอยู่เสมอ

2. ในการกำหนดงบประมาณของส่วนงานภายใต้ความรับผิดชอบของท่าน ผู้บังคับบัญชาจะสอบถามความคิดเห็นจากท่านอยู่เสมอ
3. ท่านเสนอความคิดเห็นเพื่อใช้ในการกำหนดงบประมาณของส่วนงานภายใต้ความรับผิดชอบของท่านต่อผู้บังคับบัญชาอยู่เสมอ
4. ข้อมูลด้านรายรับ/รายจ่ายของส่วนงานภายใต้ความรับผิดชอบของท่านที่ท่านมีอยู่นั้น มีความสำคัญต่อการกำหนดงบประมาณ
5. ผู้บังคับบัญชาใช้ข้อมูลของท่านในการจัดทำงบประมาณ
6. ท่านได้รับการชี้แจงถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงงบประมาณของส่วนงานภายใต้ความรับผิดชอบของท่านจากผู้บังคับบัญชาอยู่เสมอ

ปัจจัยที่ 4 อิทธิพลที่มีผลต่อการจัดทำงบประมาณของผู้บริหารระดับกลาง

สำหรับตัววัดที่จะนำมาใช้วัดระดับของอิทธิพลที่มีผลต่อการจัดทำงบประมาณของผู้บริหารระดับกลางในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการตั้งคำถาม อันได้แก่ งานวิจัยของ Merchant (1981) Fisher et al. (2000) และ Yuen (2004) รวมคำถามจำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ คือ

1. ท่านมีอิทธิพลต่อการกำหนดงบประมาณของส่วนงานภายใต้ความรับผิดชอบของท่านอยู่เสมอ
2. งบประมาณที่จัดทำสำหรับเป็นเป้าหมายของส่วนงานภายใต้ความรับผิดชอบของท่าน เป็นตัวเลขที่ท่านพอใจเสมอ
3. การเปลี่ยนแปลงตัวเลขงบประมาณของส่วนงานภายใต้ความรับผิดชอบของท่าน มักเกิดจากการแนะนำของท่านอยู่เสมอ
4. ท่านมีอำนาจต่อรองอย่างมากในการกำหนดเป้าหมายสำหรับการจัดทำงบประมาณของส่วนงานภายใต้ความรับผิดชอบของท่าน
5. ผู้ใต้บังคับบัญชาของท่านไม่มีอำนาจต่อรองในการกำหนดเป้าหมายในงบประมาณ
6. ผู้ใต้บังคับบัญชาของท่านมักไม่เห็นด้วยกับเป้าหมายในงบประมาณ

ปัจจัยที่ 5 ผลกระทบที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการปฏิบัติงานจริงกับงบประมาณที่กำหนดไว้

สำหรับตัววัดที่จะนำมาใช้วัดระดับของผลกระทบที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการปฏิบัติงานจริงกับงบประมาณที่กำหนดไว้ในในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจากการ

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการตั้งคำถาม อันได้แก่งานวิจัยของ Kenis (1979) Henderson (1997) และ Yuen (2004) รวมคำถามจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ คือ

1. ท่านได้รับผลตอบแทนพิเศษ (เช่น การขึ้นเงินเดือน โบนัส) เมื่อท่านสามารถบรรลุงบประมาณที่กำหนดไว้
2. ผู้บังคับบัญชาของท่านต้องการคำอธิบายเสมอ เมื่อท่านไม่สามารถบริหารงานให้ส่วนงานภายใต้ความรับผิดชอบของท่านบรรลุตามงบประมาณได้
3. ผู้บังคับบัญชาทำให้ท่านทราบถึงผลดีของการปฏิบัติงานที่สามารถบรรลุเป้าหมายงบประมาณที่กำหนดไว้ได้
4. ท่านได้รับผลกระทบด้านลบเมื่อไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามงบประมาณที่กำหนดไว้

โดยคำถามข้อที่ 1 และข้อที่ 3 จะใช้วัดผลกระทบด้านบวกที่ได้รับหากสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และคำถามข้อที่ 2 และข้อที่ 4 จะใช้วัดผลกระทบด้านลบที่ได้รับหากไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ปัจจัยที่ 6 ระบบการให้ผลตอบแทนขององค์กรที่ผูกติดกับความสำเร็จของงบประมาณ

สำหรับตัววัดที่จะนำมาใช้วัดระดับของระบบการให้ผลตอบแทนขององค์กรที่ผูกติดกับความสำเร็จของงบประมาณในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการตั้งคำถาม อันได้แก่งานวิจัยของ Kenis (1979) Brownell and McInnes (1986) Nouri (1994) Levins et al. (1995) Nouri and Parker (1998) และ Yuen (2004) รวมคำถามจำนวนทั้งสิ้น 7 ข้อ คือ

1. ท่านได้รับคำติชมจากผู้บังคับบัญชาอยู่เสมอ
2. ท่านรู้สึกมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่งานของท่าน
3. ท่านรู้สึกมีความสุขกับการทำงาน ไม่เบื่อหน่าย
4. ท่านมักได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานอยู่เสมอ
5. ท่านพอใจกับผลตอบแทน (เงินเดือน) ที่ได้รับจากทางบริษัท
6. ท่านได้รับคำชมเชยจากผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานอยู่เสมอ
7. ท่านพอใจในผลตอบแทนพิเศษ (โบนัส ค่าคอมมิชชั่น) ที่ได้รับจากทางบริษัท

โดยคำถามข้อที่ 1 ข้อที่ 2 ข้อที่ 3 ข้อที่ 4 และข้อที่ 6 จะใช้วัดผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงินที่ได้รับจากทางองค์กร และคำถามข้อที่ 5 และข้อที่ 7 จะใช้วัดผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินที่ได้รับจากทางองค์กร

จากคำถามข้างต้นที่ใช้วัดระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณรวมคำถามในส่วนนี้ 33 ข้อ และรวมคำถามในแบบสอบถามสำหรับการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 49 ข้อ ดังแสดงในภาคผนวก ก

การทดสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม เพื่อให้แน่ใจในคุณภาพของแบบสอบถามที่จะใช้เป็นเครื่องมือสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรง ผู้วิจัยได้นำร่างแบบสอบถามดังกล่าวไปทดสอบก่อน (Pretest) กับผู้จัดการฝ่ายและผู้จัดการแผนกขายของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตจำนวนทั้งสิ้น 15 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถาม

2. การทดสอบความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงนั้น มาทำการทดสอบหาค่าความน่าเชื่อถือด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha โดยการใช้โปรแกรม SPSS ปรากฏว่าข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามมีค่าความน่าเชื่อถือ ดังนี้

ตารางที่ 3.2 ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม

ตัวแปร	จำนวน ข้อคำถาม (N of Items)	ค่าความ น่าเชื่อถือ (Alpha)
- ส่วนเผื่องบประมาณ	9	0.8725
- ความแตกต่างกันของข้อมูลที่ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางได้รับ	6	0.8936
- การให้ความสำคัญกับการใช้งบประมาณเพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงาน	4	0.9001
- การมีส่วนร่วมของผู้บริหารระดับกลางในการจัดทำงบประมาณ	6	0.8692
- อิทธิพลที่มีผลต่อการจัดทำงบประมาณของผู้บริหารระดับกลาง	6	0.8556

ตารางที่ 3.2 (ต่อ) ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม

ตัวแปร	จำนวน ข้อคำถาม (N of Items)	ค่าความ น่าเชื่อถือ (Alpha)
- ผลกระทบด้านบวกที่ได้รับหากสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	2	0.8763
- ผลกระทบด้านลบที่ได้รับหากไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	2	0.8688
- ผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงินที่ได้รับจากองค์กร	5	0.8755
- ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินที่ได้รับจากองค์กร	2	0.8690

จากการทดสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม พบว่า ตัวแปรมีความน่าเชื่อถือตั้งแต่ 0.8556 ขึ้นไป ดังแสดงในตารางที่ 3.2 ดังนั้น จึงเชื่อได้ว่าข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามนี้มีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับที่สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และ สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS ในการประมวลผลข้อมูล ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา ใช้สำหรับวิเคราะห์ระดับของส่วนเผื่องบประมาณ และระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณ และใช้ในการอธิบายข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้คือ

1.1 ค่าความถี่และร้อยละ ใช้อธิบายในส่วนของข้อมูลทั่ว ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อายุในตำแหน่งงาน อายุงานในบริษัท อัตราการจัดทำงบประมาณของแต่ละบริษัท

1.2 ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้อธิบายในส่วนของ ระดับของการมีของส่วนเผื่องบประมาณ ระดับของความแตกต่างกันของข้อมูลที่ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางได้รับ ระดับของการให้ความสำคัญกับการใช้งบประมาณ เพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ระดับของการมีส่วนร่วมของผู้บริหารระดับกลางในการจัดทำงบประมาณ ระดับของการมีอิทธิพลที่มีผลต่อการจัดทำงบประมาณของ

ผู้บริหารระดับกลาง ระดับของผลกระทบที่ตามมาเมื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับงบประมาณ และระดับของการให้ผลตอบแทนขององค์กรที่ผูกติดกับความสำเร็จของงบประมาณ

2. สถิติเชิงอนุมาน ใช้สำหรับวิเคราะห์อิทธิพลของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีต่อระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนเผื่องบประมาณกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณ โดยสถิติเชิงอนุมานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้มี 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 การศึกษาถึงอิทธิพลของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีต่อระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณ โดยการนำข้อมูลดิบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณแต่ละปัจจัย ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร 8 ตัวแปร รวมคะแนนของตัวแปรแต่ละตัวแล้วหาค่าเฉลี่ย จากนั้นนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variances : ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1 โดยดูว่าข้อมูลส่วนบุคคลใดบ้างที่มีผลต่อระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณ ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อายุงานในตำแหน่ง และอายุงานในบริษัท

ส่วนที่ 2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนเผื่องบประมาณกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณ โดยการนำข้อมูลดิบของแต่ละตัวอย่างทั้งระดับของส่วนเผื่องบประมาณ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณ แยกพิจารณาตามตัวแปร คือ ระดับของส่วนเผื่องบประมาณได้จากการตอบคำถามในส่วนของ 2 ของแบบสอบถาม รวมคำถามจำนวนทั้งสิ้น 9 ข้อ นำคะแนนทั้งหมดมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย ในส่วนของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณได้จากการตอบคำถามในส่วนของ 3 ของแบบสอบถาม ประกอบด้วยตัวแปร 8 ตัวแปร รวมจำนวนคำถามทั้งสิ้น 33 ข้อ รวมคะแนนของตัวแปรแต่ละตัวแล้วหาค่าเฉลี่ย นำค่าเฉลี่ยที่ได้ของแต่ละตัวแปรมาทดสอบความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 2.1 – 2.8 ดังนั้น ตัวแบบที่ใช้ในการวิจัยจึงเป็นดังนี้ คือ

$$\text{SLACK} = b_0 + b_1\text{INFO} + b_2\text{BE} + b_3\text{BP} + b_4\text{IMP} + b_5\text{PBF} + b_6\text{NBF} + b_7\text{INRES} + b_8\text{EXRES} + e$$

โดยที่

SLACK = ส่วนเผื่องบประมาณ

INFO = ความแตกต่างของข้อมูลที่ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางได้รับ

BE = การให้ความสำคัญกับการใช้งบประมาณเพื่อเป็นเครื่องมือในการ

	ประเมินผลการปฏิบัติงาน
BP	= การมีส่วนร่วมของผู้บริหารระดับกลางในการจัดทำงบประมาณ
IMP	= อิทธิพลที่มีผลต่อการจัดทำงบประมาณของผู้บริหารระดับกลาง
PBF	= ผลกระทบด้านบวกที่ได้รับหากสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
NBF	= ผลกระทบด้านลบที่ได้รับหากไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
INRES	= ผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงินที่ได้รับจากองค์กร
EXRES	= ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินที่ได้รับจากองค์กร

การวัดค่าตัวแปร

สำหรับเกณฑ์วัดระดับความคิดเห็นที่จะนำมาใช้วัดค่าตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้เป็นการให้คะแนนที่พัฒนาโดย Likert โดยใช้มาตราวัดแบบ Seven Point Likert Scale ซึ่งสามารถสรุปตามตัวแปรได้ดังนี้

1. ข้อความที่ใช้วัดระดับของการมีส่วนร่วมเพียงงบประมาณ สามารถแบ่งความคิดเห็นออกเป็น 7 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีน้ำหนักระยะ	7
เห็นด้วย	มีน้ำหนักระยะ	6
ค่อนข้างเห็นด้วย	มีน้ำหนักระยะ	5
ไม่แน่ใจ	มีน้ำหนักระยะ	4
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	มีน้ำหนักระยะ	3
ไม่เห็นด้วย	มีน้ำหนักระยะ	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีน้ำหนักระยะ	1

สำหรับภาพรวมของระดับความคิดเห็นที่มีต่อข้อความที่ใช้วัดระดับของส่วนประกอบประมณนั้น เป็นการคำนวณค่าเฉลี่ยของข้อคำถามซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยออกเป็น 7 ระดับ โดยใช้วิธีการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น คือ

$$\begin{aligned}
 (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) / \text{จำนวนชั้น} &= (7-1) / 7 \\
 &= 0.86
 \end{aligned}$$

ดังนั้น จึงสามารถแบ่งเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 6.17-7.00 หมายถึง มีส่วนเผื่องบประมาณในระดับสูงมาก

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 5.31-6.16 หมายถึง มีส่วนเผื่องบประมาณในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.45-5.30 หมายถึง มีส่วนเผื่องบประมาณในระดับค่อนข้าง
สูง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.59-4.44 หมายถึง มีส่วนเผื่องบประมาณในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.73-3.58 หมายถึง มีส่วนเผื่องบประมาณในระดับค่อนข้าง
ต่ำ

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.87-2.72 หมายถึง มีส่วนเผื่องบประมาณในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.86 หมายถึง มีส่วนเผื่องบประมาณในระดับต่ำมาก

2. ข้อความที่ใช้วัดระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณ สามารถแบ่งความคิดเห็นออกเป็น 7 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีน้ำหนักคะแนน	7
เห็นด้วย	มีน้ำหนักคะแนน	6
ค่อนข้างเห็นด้วย	มีน้ำหนักคะแนน	5
ไม่แน่ใจ	มีน้ำหนักคะแนน	4
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	มีน้ำหนักคะแนน	3
ไม่เห็นด้วย	มีน้ำหนักคะแนน	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีน้ำหนักคะแนน	1

สำหรับภาพรวมของระดับความคิดเห็นที่มีต่อข้อความที่ใช้วัดระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณนั้นใช้เกณฑ์เดียวกับการวัดระดับความคิดเห็นที่มีต่อส่วนเผื่องบประมาณ โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยของข้อคำถามซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยออกเป็น 7 ระดับ โดยใช้วิธีการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น คือ

$$\begin{aligned} (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) / \text{จำนวนชั้น} &= (7-1)/7 \\ &= 0.86 \end{aligned}$$

ดังนั้น จึงสามารถแบ่งเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 6.17-7.00 หมายถึง มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่องบประมาณในระดับสูงมาก

- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 5.31-6.16 หมายถึง มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่อ
งบประมาณในระดับสูง
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.45-5.30 หมายถึง มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่อ
งบประมาณในระดับค่อนข้างสูง
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.59-4.44 หมายถึง มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่อ
งบประมาณในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.73-3.58 หมายถึง มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่อ
งบประมาณในระดับค่อนข้างต่ำ
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.87-2.72 หมายถึง มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่อ
งบประมาณในระดับต่ำ
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.86 หมายถึง มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อส่วนเผื่อ
งบประมาณในระดับต่ำมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยถูกจัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างโดยทางจดหมาย ในการจัดส่งได้แนบซองจดหมายสำหรับตอบกลับและจดหมายนำจากประธานคณะกรรมการดำเนินงานหลักสูตร ซึ่งชี้แจงและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความมั่นใจในการตอบและจัดส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัยมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 2 ครั้ง โดยครั้งแรกที่ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่าแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมามีอัตราการตอบกลับที่ต่ำ จึงได้ส่งจดหมายติดตามและแนบแบบสอบถามไปอีกครั้ง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 15 มกราคม – 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548

จากแบบสอบถามที่ได้จัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 172 ชุด ปรากฏว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ได้จริงกลับคืนมาจำนวน 104 ชุด คิดเป็นร้อยละ 60.47 ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามนั้นโดยทั่วไปมักกำหนดจำนวนขั้นต่ำของข้อมูลที่ต้องการจะได้รับคืนคือ 60% – 80% (วันทนีย์ ชูศิลป์, 2524) ดังนั้น ผลการตอบแบบสอบถามกลับในอัตราดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอัตราการตอบกลับดังกล่าวเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการสรุปผลการวิจัย